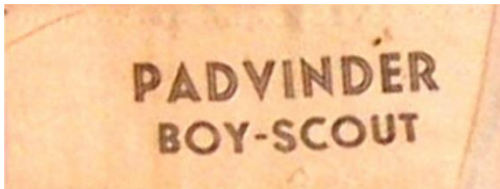

Na het verbod op Scouting op 2 april 1941 volgde op 18 juni het verbod om uniformen te dragen. In Engeland dachten de scouts van de Tijdelijke Vereniging voor Nederlandse Padvinders (TVNP) dat de padvinders in Nederland na de bevrijding geen uniformen meer zouden hebben omdat alles in beslag genomen óf versleten zou zijn. Met veel moeite lukte het om 10.000 dassen als herkenningsteken te maken, want ook in Engeland was er door de oorlog groot gebrek aan grondstoffen. Het werd een geribbelde kaki das met in de punt een met bruin omlijnde Nederlandse Leeuw staande op een lint met het woord Nederland, die de scout er zelf op kon borduren. Deze zouden gegeven worden aan de

padvinders, zodat zij duidelijk herkenbaar zouden zijn als scouts, ook als ze niet in uniform waren. Ook werden in Engeland diverse armbanden vervaardigd met de woorden Padvinder/Scout.

Het dragen van padvinderuniform verboden

's-GRAVENHAGE, 18 Juli. De Hôhere S.S.- und Polizeiführer commissaris-generaal voor het veiligheidswezen, deelt mede:

Op grond van de bepaling van den commissaris-generaal voor het Veiligheidswezen van 2 April en 17 Juli 1941, waardoor de Nederlandsche padvindersorganisaties zijn ontbonden, wordt er op gewezen, dat voormalige leden van deze ontbonden organisatie verboden is:

- 1e. Het dragen van uniforme kleding, deelen van de uniform, kampmesses, e.d.
- 2e. Het dragen van padvindersinsignes, (b.v. de „witte lelie“) op de burgerkleding.
- 3e. Het houden van gemeenschappelijke betoogingen, marschen, tochten enz., zoowel in uniform als in burgerkleding.

De politie heeft opdracht met kracht op te treden tegen iedere overtreding.

Eind 1944/begin 1945 werden de eerste dassen al geleverd aan de hoofdkwartieren van Scouting in Maastricht en Hulst. Maar bij de bevrijding van Nederland bleek dat er overal weer scouts in uniform verschenen. In het najaar van 1944 in Brabant, Limburg en een stukje Gelderland rondom Nijmegen en in april en mei 1945 in de rest van Nederland. Uniformen waren niet ingeleverd en voor sommige jongens te klein, maar ze werden met trots gedragen. Een das als herkenningsteken bleek niet nodig.

Prins Bernhard, opperbevelhebber van de Nederlandse Strijdkrachten én Koninklijk Commissaris van Scouting besloot daarom samen met de Nederlandse Padvindersraad om de dassen een andere bestemming te geven. Het werd een onderscheiding voor scouts die tijdens de oorlog in het verzet actief waren of die zich ingezet hadden bij de bevrijding. Zo werd er bv. in Nijmegen op 15 juni 1945 een briefje gezonden aan de groepsleiders met de volgende tekst:

Wilt U s.v.p. in de loop van komende week mij een lijstje doen toekomen, vermeldende de namen van de leden van Uw groep, die in de oorlog illegaal gewerkt hebben of met de bevrijding van onze stad daadwerkelijk hebben meegeholpen. Enkel zij, die een belangrijk aandeel hierin gehad hebben, dus niet zij, die "wel eens" iets gedaan hebben. Zulks in verband met de aan hen uit te reiken Dassen met de Ned. Leeuw, beschikbaar gesteld door Z.K.H. Prins Bernhard. Met padvindersgroeten en linker."

Na 5 mei 1945 werd op allerlei plekken in het land met meer of minder ceremonieel de *Das met de Leeuw* uitgereikt.

In eerste instantie was het voorschrift dat de das samen met de groepsdas zou worden opgerold. De groepsdas moest hierbij met een smalle rand van ca 1 tot 1,5 cm onder de *Das met de Leeuw* uitsteken. Omdat de opgerolde das hiermee erg dik werd, besloten veel scouts de das alleen te dragen bij bijzondere gebeurtenissen.

In het blad Weest Paraat verschijnt in september 1945 een artikel over de *halsdoek voor Nationale Diensten*. De beoordeling van wie deze das mag dragen gebeurde door de districtscommissaris en er wordt opgeroepen om voor 15 oktober de dassen aan te vragen. Er wordt hierbij al aangegeven dat het dragen alleen bedoeld is bij bijzondere gebeurtenissen en grote bijeenkomsten.

In Nederland ontstond als snel na de oorlog het beeld dat het verleden vergeten moest worden en we vooral moesten bouwen. Ook de *Das met de leeuw* vond 'men' iets te veel van het goede en de dragers hiervan werden als aandachttrekkers beschouwd. Op de duur verdween de das uit het zicht.

De dassen werden geleverd met een voorgedrukte Nederlandse Leeuw in de punt. Scouts konden ervoor kiezen de leeuw te laten borduren, of deze zelf te borduren. Omdat ontvangers van de das ook zelf een oranje rand moesten aanbrengen, zijn de dassen die bewaard gebleven zijn heel verschillend van elkaar.

Naast *Das met de Leeuw* en *Halsdoek voor Nationale diensten*, wordt de das ook wel de *Bernharddas* genoemd.

Meer informatie

[Weest paraat; officieel orgaan van de Nederlandsche Padvindes, jrg 27, 1945-1946, no. 5, 1945 » 1945-09 - Pag. 11 | Delpher](#)

[DE DAS MET DE LEEUW \(kelpin.nl\)](#)

[Weest paraat; officieel orgaan van de Nederlandsche Padvindes, 1945-1946, 1945 » 1945-03 - Pag. 3 | Delpher](#)

Halsdoeken Nationale diensten.

Door den Koninklijken Commissaris zijn 10.000 halsdoeken ter beschikking gesteld van de padvindes in Nederland. Het bestuur besloot deze halsdoeken te reserveren voor de padvindes, die zich bij de bevrijding van ons land verdienstelijk hebben gemaakt en de geallieerde of de Nederlandse autoriteiten hebben geholpen. De D.C. beoordeelt, welke padvindes voor het verkrijgen van een halsdoek in de termen vallen en kunnen, voorzover dit nog niet is geschied, vóór 15 October het voor hun district benodigde aantal aan het H.K. aanvragen.

Indien het aantal beschikbare halsdoeken toereikend is, zal aan de D.C.s' het gevraagde kwantum worden toegezonden. Blijken er meer gegadigden te zijn dan halsdoeken beschikbaar, dan zullen ze pondspandsgewijze worden verdeeld.

Het is de bedoeling dat de halsdoeken voorzien worden van een oranje rand en dat op de punt een leeuw in oranje wordt geborduurd. De afdeling Verkoop kan à 70 cents per halsdoek voor het borduren van de leeuw zorg dragen, terwijl ieder individueel moet trachten een oranje rand van 3 c.M. breedte te laten aanbrengen.

Het is de bedoeling dat de halsdoeken voor Nationale Diensten niet gewoon als troepdas worden gedragen, doch uitsluitend op grote bijeenkomsten en bij bijzondere gelegenheden.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.